

Vejledning til underviseren

Vi besøger retten er først og fremmest et undervisningsmateriale til undervisningen i dansk som andetsprog fra danskuddannelse 3 modul 3 og dansk uddannelse 2 modul 4 på landets sprogcentre.

Bogen gennemgår de områder af det danske retsvæsen og dets plads i det danske demokrati, som det er væsentligt for kursisterne at opnå viden om. Arbejdet med bogen forbereder kursisterne både til besøg i retten, men også til evt. fremtidig kontakt med det danske retsvæsen.

Arbejdet med bogen kan give udlændinge, der er bosat i Danmark, en forståelse af det danske retssystems opbygning samt skabe forståelse for domstolenes arbejde og plads i demokratiet. Det er min forhåbning, at arbejdet med bogen også kan have en præventiv effekt. Bogens indhold er nøje udvalgt, men derfor kan man alligevel godt udvælge de dele, man mener, er relevante for lige netop ens egen kursistgruppe og kun bruge dem.

Opgaverne er placeret som en pdf-fil til fri download, i stedet for i selve bogen, og det er der flere grunde til. Først og fremmest kan opgaverne formuleres på et andet sprogligt niveau, og desuden giver det plads til uddybende forklaringer, som måske ikke er så relevante for kursisterne. Bogen kan bruges uden opgaverne som informationsmateriale til personer, der bruger den i en anden sammenhæng end som undervisningsmateriale.

Grupper er meget velkomne til at komme ind og overvære en sag i retten. Det er en god idé at ringe til retten og aftale et tidspunkt. Retten har mulighed for at hjælpe med at finde en egnet sag – for eksempel hvis man har om et bestemt emne i undervisningen. Da ikke alle retssale er lige store, skal man huske at kontakte retten for at sikre, at retssalen er stor nok til den gruppe, der kommer.

En forudsætning for en udbytterig undervisning i et emne som dette, er at underviseren har læst hele bogen, inden arbejdet med bogen eller dele af bogen i undervisningen. Det er et svært emne – også for danskere – og det er også svært at formidle.

Det er vigtigt, at der arbejdes med forforståelse, særligt for kursister på danskuddannelse 2. Dette kan for eksempel gøres ved at introducere og forklare nogle af afsnittenes sværeste dele/ord/formuleringer for kursisterne, inden man læser teksten.

Der er nogle konkrete eksempler i bogen på, hvad de forskellige retsinstanser mv. beskæftiger sig med. Udover de eksempler, der er, opfordres underviseren til selv at finde – eller evt. sætte kursisterne til at finde – (flere) eksempler på for eksempel:

Civile sager

- Se for eksempel **forbrugerombudsmanden.dk** Søg på civile retssager

Sager om forskelsbehandling

Se for eksempel **hk.dk/temaer**, hvor et af temaerne er forskelsbehandling.

Sagen om den libanesiske pige Maria Mawla er et kendt eksempel, den såkaldte "tørklædesag" (den første af dem). Hun blev som 14-årig afvist som erhvervspraktikant i Magasin i Odense på grund af sit tørklæde. Magasin blev i den forbindelse dømt for diskrimination.

Sager, hvor Den Særlige Klageret har været involveret.

Sager, der er kommet for Højesteret.

Sponsorsagen, som er den ene del af Farumsagen, er et godt eksempel på begge dele.

Udvisningsdomme

Sagen om mordet på den italienske turist Antonio Currá er et af de mest kendte og omdiskuterede eksempler, fordi de to dømmes tilknytning til Danmark var meget stærk, den ene var endda født her i landet.

Yderligere oplysninger

Grundloven på let dansk, Folketinget 2001

Medborger i Danmark – En håndbog for nye borgere om det danske samfund,

Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration 2007

Forbrydelse og straf – et temahæfte om kriminalitet og retsvæsen af Povl Terkelsen,

Sprogcentrets Forlag 2001

borger.dk

da.wikipedia.org

domstol.dk

ft.dk/Demokrati/Grundloven.aspx

kriminalforsorgen.dk

nyidanmark.dk/da-dk

politi.dk

ret-raad.dk

Søgelæsningsopgaver

Søgelæsningsopgaverne er en såkaldt "parallelopgave" til læseforståelse 1 ved Prøve i Dansk 3. Opgaven skal løses på enten 20 eller 30 minutter for henholdsvis kursister på dansk uddannelse 3 modul 4 og kursister på danskuddannelse 3 modul 5, og der må ikke bruges ordbøger. Opgaven kan løses, *inden* kursisterne læser bogen.

Denne opgaveform øver det, der i ministeriets bekendtgørelse beskrives som, at kursisterne på disse niveauer skal kunne hhv. finde og udtrække information af (...) et bredt udsnit af tekster.

Opgaverne:

Læs spørgsmålene og find svarene i bogen. Brug indholdsfortegnelsen, bogens overskrifter samt stikordsregistret bag i bogen

1. Hvad er de tre dele, som magten i Danmark er delt op i _____

2. Hvem har ifølge Grundloven den lovgivende magt? _____

3. Hvordan skal man opføre sig, når dommeren kommer ind i retssalen? _____

4. Er dommerfuldmægtige udnævnte dommere? _____

5. Hvad kan en almindelig borger skulle medvirke som i en straffesag (nævn minimum to muligheder)? _____

6. Hvem er en bistandsadvokat advokat for? _____

7. Hvad er den hårdeste straf, man kan få i Danmark? _____

8. Hvor længe står det i ens private straffeattest, hvis man har fået en ubetinget dom efter straffeloven? _____

9. Udtaler tiltalte sig under strafansvar? _____

10. Hvad er den kriminelle lavalder i Danmark? _____

11. Hvad er Retten i Næstveds telefonnummer? _____

12. Får man løn for samfundstjeneste? _____

13. Hvor ligger Tinglysningssretten? _____

14. Hvad hedder de to forskellige slags lægdommere, man har i Danmark? _____

15. Hvilke slags sager behandler Sø- og Handelsretten (nævn to)? _____

Vejledende rettenøgle til Søgelæsningsopgaven

1. Den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt
2. Dronningen og Folketinget
3. Man skal rejse sig op
4. Nej
5. To af følgende skal være nævnt: tiltalt, offer, vidne, domsmand/nævning/lægdommer, tilhører/gæst
6. Offeret/(Den) forurettede
7. Fængsel på livstid (som i praksis svarer til ca. 16 års fængsel)
8. 5 år
9. Nej
10. 14 år
11. 99 68 52 00
12. Nej
13. I Hobro/Majsmarken 5, 9500 Hobro
14. Domsmand og nævning
15. Sager vedr. (to af følgende skal være nævnt): markedsføring, konkurrence, forskelsbehandling, i Storkøbenhavn skiftesager vedr. konkurser og lign.

Læseforståelsesopgaver

Formålet med læseforståelsesspørgsmålene er, at man efter læsning af og arbejde med en del af bogen, kan undersøge, om kursisterne har forstået det læste. Disse opgaver kan anvendes på alle hold, men er særligt velegnede til målgruppens laveste niveauer; danskuddannelse 3 modul 3 og danskuddannelse 2 modul 4.

Man kan vælge at arbejde med spørgsmålene enten mundtligt i fællesskab eller som individuelle skriftlige læseforståelsesopgaver. Hvis man arbejder med dem skriftligt, er det en god idé at samle op på besvarelsenerne bagefter – gerne mundtligt. På den måde bliver stoffet repeteret og gennemarbejdet igen, så man sikrer sig, at alle kursister er med, og man får udredet evt. misforståelser.

Opgaverne:

Magtens tredeling + Domstolene

1. Hvad er Grundloven?
2. Hvad står der bl.a. noget om i Grundloven?
3. Hvad betyder den lovgivende magt?
4. Hvad betyder den udøvende magt?
5. Hvad betyder den dømmende magt?
6. Hvem har i praksis den udøvende magt?
7. Hvad laver en domstol?

Rettens arbejde

1. Hvad er en civil sag?
2. Hvad betyder "de involverede parter"?
3. Hvad vil det sige at anke en sag til landsretten?
4. Hvad er en appel-instans?
5. Hvad kalder man det, som tegningen på side 14 forestiller?
6. Hvad er en kreditor?
7. Hvad er et grundlovsforhør?
8. Hvordan foregår tinglysning i dag?
9. Hvilket andet ord kan man bruge om at diskriminere?
10. Hvornår kan en straffesag blive genoptaget?
11. Hvordan kan en sag, der er startet ved byretten, ankes til Højesteret?
12. Hvad skal der til, for at en sag kan komme for Højesteret som tredje instans?
13. Hvad betyder fri proces?

Borgernes kontakt med retten

1. Hvad er en tiltalt?
2. Har en tiltalt pligt til at sige sandheden?
3. Hvad betyder "forurettede"?
4. Hvad betyder det, at man "udtaler sig under strafansvar"?
5. Hvad kan man også kalde en domsmand?
6. Kan man være domsmand, hvis man er politibetjent?
7. Ved hvilke slags sager medvirker der nævninge?
8. Hvornår må man overvære en retssag, man er vidne i?

Rettens øvrige personer

1. Hvad er en dommerfuldmægtig?
2. Hvor mange nævninge er der i en nævningsesag ved landsretten?
3. Hvad er anklagerens opgave udover at prøve at få den tiltalte dømt?
4. Hvad betyder "beskikket"?
5. Hvad laver en bistandsadvokat?
6. Hvad er en sagkyndig/ekspert?
7. Kan en politibetjent indkaldes som vidne?

Forbrydelse og straf + Bevisførelse

1. Hvad har borgere i Danmark pligt til?
2. Hvorfor er bevisførelse en meget vigtig del af det, der foregår i en dansk retssal?
3. Hvad betyder det, at enhver tvivl skal komme den tiltalte til gode?
4. Kan man dømmes for en lovovertrædelse, man ikke har fuldført?

Straf

1. Hvad kan der ske, hvis et barn på 12 år begår kriminalitet?
2. Hvilken slags straf er en bødestraf?
3. Hvorfor kaldes fængselsstraf for frihedsstraf?
4. Hvornår skal man i fængsel, hvis man får en betinget dom?
5. Hvorfor skal forholdene i fængslerne så vidt muligt ligne det normale liv udenfor?
6. Hvad er forskellen på åbne og lukkede fængsler?
7. Hvad bruges arresthuse ofte til?
8. Hvad svarer en fængselsstraf på livstid til i praksis?
9. Hvad vil det sige at få en behandlingsdom?
10. Hvad betyder samfundstjeneste?
11. Hvad sker der, hvis man ikke passer sin samfundstjeneste?
12. Kan man kun blive udvist af Danmark i forbindelse med en lang fængselsstraf?

Straffeattest

1. Hvad vil det sige at have en "ren" straffeattest?
2. Hvorfor er det vigtigt at have en ren straffeattest?
3. Hvad betyder det at have en positiv børneattest?

Caseopgaver

Caseopgaverne er både argumentationsøvelser og øvelser, hvor man ligesom får hænderne ned i stoffet. Først er der beskrevet to cases, som for det første skal virke som illustrationer af to typer retssager, og som derudover helt konkret skal bruges ved løsningen af opgave 1 og 2. Opgaverne består af pararbejde med efterfølgende fælles opsamling, gruppearbejde samt en praktisk, konkret opgave omkring at indrette en retssal i undervisningslokalet og på den måde skabe sig et billede af, hvordan en retssal rent faktisk ser ud i Danmark. Arbejdet med opgaverne kan give en mere konkret forståelse af, hvad der foregår i en dansk retssal, og hvordan tingene foregår. Samtidig lægger opgaverne også op til refleksion omkring det danske system.

Opgave 2 kan med mindre fokus på argumentation, altså i en tilpasset form, meget vel anvendes på danskuddannelse 2, da den er meget konkret i forhold til de andre opgaver. Ellers er målgruppen hér først og fremmest danskuddannelse 3 modul 4 og 5.

Case 1 En domsmandssag

En sag om moms-svindel; en person med et lille firma, har ikke betalt nok i moms, fordi han/hun har indberettet en lavere indtægt og højere udgifter til skat, end han/hun faktisk har haft. På den måde har han/hun snydt med momsen. Hvis det kan bevises, at det er sket bevidst og med hensigten at snyde, kan han/hun blive dømt for det.

Case 2 En nævningsesag

En sag om større mængder narkotika, hvor flere personer har indrettet et laboratorium med den hensigt at fremstille store mængder amfetamin. Hvis det kan bevises, at de tiltalte har haft til hensigt at fremstille en stor mængde amfetamin, så kan de blive dømt for det. Beviserne kan for eksempel være mængden af kemikalier, politiet finder på stedet. Dette gælder også, selvom man bliver afsløret, inden man har fremstillet den store mængde (jf. afsnittet Bevisførelse).

Opgaverne

Opgave 1

Snak sammen i par om, hvem, I tror, gør og siger hvad i en retssag som en af dem, der er beskrevet ovenfor. Lav efter noget tid en fælles opsamling, hvor I også kan diskutere fordele og ulemper ved den måde, tingene foregår på. Husk at argumentere for jeres holdninger.

Opgave 2

Se illustrationen på side 29, der viser placeringen af de forskellige personer i en domsmandssag i byretten. Prøv at indrette jeres klasselokale som en retssal ligesom på illustrationen og fordel pladserne mellem jer. Hvem siger hvad? Hvordan tror I stemningen er i sådan en retssal, og hvad kan være med til at påvirke den?

Opgave 3

Hvad er godt, og hvad er mindre godt ved det danske retssystem? Er der nogen ting, der har overrasket jer, som I ikke vidste i forvejen? Snak sammen i mindre grupper og skriv noter. Fremlæg gruppens arbejde for resten af holdet og afslut evt. med en fælles diskussion.

Opgave 4

Snak i fællesskab om, hvordan I mener, man bør straffe forskellige forbrydelser. Husk at argumentere for jeres holdninger.

Pararbejde

Pararbejdet herunder kræver et højere abstraktionsniveau end læseforståelsesspørgsmålene og er derfor målrettet kursister på danskuddannelse 3 modul 4 og 5. Der er opgaver, der lægger op til at arbejde med argumentation, refleksion, sproglig bevidsthed og informationssøgning, som der stilles krav om, at kursisterne kan på disse niveauer og ikke mindst, når de er færdige med deres danskuddannelse. De fleste af svarene på opgaverne kan ikke findes i bogen, men skal findes på nettet og andre relevante steder samt ved at bruge sin egen viden eller ved at tænke og diskutere sig frem til et svar. Tippene er til underviseren, til hvis kursisterne skal guides i den rigtige retning.

Opgaverne

På side 13 er et eksempel med en sag mellem en kunde og en håndværker. Hvis det er håndværkeren, der lægger sag an i sådan en sag, hvorfor gør han så det?

TIP: Se om kursisterne kan finde en konkret sag ved hjælp af internettet, hvis de ikke umiddelbart kommer frem til, at det er for at få sine penge, at håndværkeren lægger sag an. Søgeord: "civil sag" + håndværker mv.

På side 19 er sagen mod Farums tidligere borgmester Peter Brixtofte nævnt. Hvad var det for en del af sagen, der kom for Højesteret, og hvad handlede sagen om?

TIP: Kursisterne kan søge på internettet. Søgeord: Brixtofte, Farumsagen mv.

På side 22 står der, at man ikke behøver vidne, hvis ens familie er indblandet i sagen. Hvorfor tror I, det er sådan?

TIP: Kursisterne kan søge på internettet. Søgeord: "vidne mod familie" mv.

På side 24 står der, at dommeren nogle gange kan vælge, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre. Prøv at finde nogle eksempler på sådanne sager. Har eksemplerne noget til fælles?

TIP: Kursisterne kan søge på internettet. Søgeord: "lukkede døre", "Rigmor Zobel" mv.

På side 26 står der, at man ikke kan være lægdommer i en sag, hvor man kender nogle af de medvirkende. Hvorfor tror I det er sådan? Ved I hvilket ord man bruger på dansk i sådan en situation? Ellers så prøv at se, om I kan finde ud af det.

*Tip: Kursisterne kan prøve at finde vejledningen til domsmænd og nævninge, den findes på **domstol.dk**, og det er beskrevet i afsnittet om udtagelse til de enkelte sager.*

På side 30 står der, at man ikke bør give udtryk for vrede eller glæde over en dom. Hvad, tror I, grunden er til det? Hvornår kan det være svært at leve op til?

TIP: Lad gerne kursisterne selv snakke sig frem til et svar på disse spørgsmål, det er jo deres indtryk af og idéer om dette, der skal frem hér.

På side 32 står der, at man er uskyldig, til det modsatte er bevist. Hvad betyder det? Hvad kan påvirke det i praksis?

TIP: En del af svaret kan man faktisk finde i teksten, men måske kræver det en koncentreret genlæsning og meget gerne en snak mellem kursisterne. Det andet spørgsmål hentyder til det med, at medierne ofte kan være lidt hurtigt ude med at dømme folk skyldige. I den forbindelse kan man søge på internettet under "Maria-sagen", som er et de allernyste kendte eksempler på dette.

Side 33 handler om bevisførelse. Hvordan kan man bevise, at en person er skyldig i for eksempel tyveri? Hvad skal der til, for at det er bevist?

TIP: Disse spørgsmål er der svar på i selve teksten (at tingene kan være i vedkommendes besiddelse, eller at nogen har set vedkommende stjæle), men måske har kursisterne selv andre idéer til, hvordan det ville kunne bevises.

På side 36 er der nævnt en sag mod Palle Sørensen, der slog fire politibetjente ihjel i 1966. Hvorfor tror I, Palle Sørensen sad så længe i fængsel? Prøv at se, om I kan finde nogle informationer om sagen og fremlæg sagen for de andre i klassen.

TIP: Kursisterne kan søge på internettet. Søgeord: "Palle Sørensen"

Læserbrev

Læserbrevet herunder er en parallelopgave til Skriveopgave 2 ved modultesten efter danskuddannelse 3 modul 4, men den er lige så velegnet på dansk uddannelse 3 modul 5 på grund af sværhedsgraden samt kravet om argumentation, som fylder meget på begge disse moduler. Samtidig er et læserbrev en form for et formelt brev, og selvom det adskiller sig fra de gængse formelle breve (klager osv.), som kan optræde ved Prøve i Dansk 3, så er der flere fællestræk ved kravet til sproget.

Situation

I Danmark blev den kriminelle lavalder sænket fra 15 år til 14 år i 2010. Det betyder, at unge på 14 år og derover kan straffes.

Opgave

Skriv et læserbrev til avisen, hvor du fortæller, hvad du mener om denne lovændring. Du kan bruge nogle af nedenstående udsagn til inspiration

- Risikoen for straf vil få færre helt unge til at begå kriminalitet
- Hårdere og flere straffe giver ikke mindre kriminalitet
- Man skal hjælpe familierne i stedet for at straffe børnene
- Straf og uddannelse skal kombineres

